

KERKENPLAN KORTRIJK 3.0

1.	Inleiding	3
2.	Van kerkenplan 2.0 naar kerkenbeleidsplan 3.0	4
3.	Overzicht pastorale eenheden, kerkfabrieken, kerkgebouwen - cijferwerk.....	7
4.	Context en leidende principes (pastoraal)	10
5.	Voorstellen Kortrijk centrum – P.E. OLV van Groeninge	11
6.	Voorstellen Kortrijk centrum – P.E. De Verrijzenis	13
7.	Voorstellen Kortrijk rand – P.E. Edith Stein	15
8.	Voorstellen Kortrijk rand – P.E. Sint-Marcus	17
9.	Ondertekening.....	19

1. Inleiding

Het voorliggende document met titel 'kerkenplan Kortrijk 3.0' omvat het resultaat van het overleg en denkwerk in antwoord op de decretale vraag aan kerkbesturen, pastorale eenheden, steden en gemeenten om tegen het voorjaar 2025 een goedgekeurd kerkenbeleidsplan te hebben.

Dit plan bouwt verder op het kerkenbeleidsplan 2.0 goedgekeurd door het Bisdom december 2018 en gevalideerd in de gemeenteraad van april 2019.

De voorstellen en suggestie, denkpistes en concrete beslissingen die onderwerp van de dialoog waren doorheen het proces en die tot het voorliggende document leiden worden meegenomen in de verschillende beleidsdocumenten en bijhorende meerjarenplannen (MJP) van respectievelijke de kerkfabrieken en de stad Kortrijk. Zo wordt het geleverde werk uit de dialoog concreet verankerd en vastgezet in deze beleidsplannen.

Het kerkenplan 2.0 vormde een belangrijk ijkpunt of anders gezegd uitgangspunt om de dynamiek van het actueel wijzigend landschap verder te faciliteren.

Aanvullend hierop valt te melden dat er ook na de validatie van het kerkenbeleidsplan in 2019 nog bijkomende voorstellen en wijzigingen tot anders invullen van parochiale werking en gebruik van parochiekerken zich voordeden.

Exemplarisch hiervoor is de hertekening binnen de pastorale eenheid de Verrijzenis. De dynamiek ontstaan in de dialoog van kerkenplan 2.0 bracht binnen deze groep van parochies de groepering vanuit drie verschillende uitvalsbasisen (de Sint-Theresiakapel, de kerk Sint-Rochus en de kerk van de Heilige Damiaan) tot één nieuwe religieuze plek als nieuwe parochiekerk en plaats voor de erediensten binnen deze pastorale eenheid.

Parallel ontstonden in de periode 2019 tot nu in een aantal parochiekerken meer intense vorm van gedeeld gebruik (in de tijd). Een aantal nieuw religieuze gemeenschappen aanleunend bij de christelijke traditie gebruiken hier de beschikbare tijd en ruimte binnen de parochiekerk (o.a. Sint-Elooi, Sint-Michiels, Sint-Jan) om met hun gemeenschap vieringen te organiseren.

De afgelopen jaren zien we ook de toename van het aantal kerkgangers in de evangelische-protestante geloofsgemeenschappen.

Met Kerkenbeleidsplan 3.0 pikken we in op de tendensen die zich aandienen en zetten we de dialoog verder. De focus hierbij wordt de verdere zoektocht naar antwoorden op het zeer snel wijzigende kerkelijke landschap. Gelijktijdig kijken we naar een optimaal inzetten van dit bijzonder patrimonium met een beheersbaar patrimonium in balans voor ogen.

2. Van kerkenplan 2.0 naar kerkenbeleidsplan 3.0

Met de decretale verplichting cfr. art. 33/2 van het decreet op de erediensten startte eind 2023 de nieuwe dialoog om te komen tot een nieuw – of in dit geval vernieuwd – kerkenbeleidsplan 3.0. De eerste stuurgroep vond plaats op 11 december 2023 en had tot onderwerp om het traject naar het nieuwe kerkenbeleidsplan gezamenlijk uit te stippelen. De samenstelling van de stuurgroep is als volgt :

Vertegenwoordiging kerkfabrieken :

- Patrik Vergote, voorzitter Centraal Kerkbestuur Kortrijk Centrum
- Rik Dekyvere, voorzitter Centraal Kerkbestuur Kortrijk Rand

Vertegenwoordiging pastoraal¹ :

- E.H. Edouard Van Maele, pastoor-deken vertegenwoordiging voor de Pastorale Eenheid O.L.V. Groeninge
- E.H. Guido Cooman, pastoor voor de pastorale eenheid de Verrizzenis
- E.H. Marc Dhondt, pastoor voor de pastorale eenheid Edith Stein en pastoor a.i. voor de pastorale eenheid Sint-Marcus

Vertegenwoordiging Stad Kortrijk²

- Schepen Felix De Clerck, bevoegdheid kerkfabrieken
- Schepen Wout Maddens, bevoegdheid stadsvernieuwing
- Stadsarchitect Mathieu Desmet, verantwoordelijke kerkfabrieken

¹ *de opgesomde vertegenwoordigers zijn de namen met wie het traject vandaag finaal doorlopen werd. De start van het traject lag voor de lokale verkiezingen waardoor de vorige schepen voor Kerkfabrieken Kelly Detavernier hier het traject opstartte.
Pastoraal deed zich een wissel voor in het dekenambt, Geert Morlion nam een andere functie op en werd per 1 december 2024 vervangen door de nieuw aangestelde Deken Edouard Van Maele

Stuurgroep 1 (21/12/23) had concreet als agenda enerzijds de scope af te bakenen (geloofsgemeenschappen, overzicht erkende erediensten,...). Daarnaast werden door de stad Kortrijk de uitdagingen geschetst waarbinnen het nieuwe kerkenbeleidsplan te zien is. (klimaatuitdagingen, budgettaire context, speerpunten vastgoedstrategie staat Kortrijk, bredere maatschappelijke uitdagingen,...).

Er werd informatief ingegaan op het voorliggende eerder goedgekeurd kerkenplan 2.0 waar een aantal openstaande pistes uit dat plan opgehaald werden voor verdere bespreking.

Daarnaast werd nog huiswerk onder elkaar meegegeven :

- Update pastorale plannen
- Update fiches inventaris
- Verder overleg rond de openstaande pistes
- Verbreden van de kijk door bijv. de laag van kerkelijke gebouwen mee te nemen als laag in de beleids- en planningsinstrumenten van de stad Kortrijk (ruimtelijk beleidsplan, mobiliteitsplan, vastgoedstrategisch plan, Wijkvisieplannen,...)

Op **stuurgroep 2** (21/4/24) werd verder gebouwd op het huiswerk uit de vorige stuurgroep. Een aantal ideeën rond toekomstige optimalisaties en nieuwe invullingen werden informatief besproken. De lijsten van erkende gemeenschappen werd overlopen. Er werd een verkennende lijst van kleinere kapellen overlopen. Gevraagd werd te onderzoeken of deze kapellen pastoraal een rol kunnen opnemen in het verschuivende kerkelijke landschap in Kortrijk.

Stuurgroep 3 (26/2/25) was te zien als een doorstart na de lokale verkiezingen en de aanstelling van de nieuwe gemeenteraad en een nieuwe samengestelde schepencollege. Nieuwe schepen De Clerck en ondertussen nieuw aangestelde Deken Van Maele werden verwelkomd. Op dit overleg werden de concrete deadlines en het pad naar de finale opmaak van het kerkenbeleidsplan vastgelegd.

Een belangrijke insteek voor dit overleg werd de toelichting door de respectievelijke pastoors van het denkwerk dat gebeurde op vlak van pastorale plannen. Een update gebeurde, er werd overleg binnen de pastorale ploeg met de parochiale medewerkers en de updates werden afgetoetst bij de respectievelijke kerkfabrieken. Aan het Bisdom werden deze pastorale visies ter validatie voorgelegd.

(Zie bijlage)

Reactie Bisdom

Het Bisdom reageert positief op het geleverde denkwerk. Als kanttekening en tegelijk rode draad in de aard van de reactie zien we vrij uitdrukkelijk het model van de hoofdkerk/moederkerk opduiken als werkingsmodel binnen een pastorale eenheid. Het bisdom haalt deze pastorale eenheden aan als de nieuwe parochie.

Reactie stad Kortrijk

De dwingende budgettaire context van de bestuurlijke organisatie vraagt van alle betrokkenen en spelers op het maatschappelijk veld uiterste inzet en creatieve voorstellen. In die zin vraagt de stad aan de betrokkenen om voldoende breed en voldoende ruim om te gaan met de eerder behoudsgezinde visie en de neiging naar een standstill die boven komt in de verschillende pastorale visies. Concreet vraagt de stad om onder meer de open pistes uit kerkenplan 2.0 blijvende te onderzoeken en mee te nemen in het vormgeven van het toekomstige kerkelijk landschap.

Daarnaast vraagt de stad Kortrijk naar de overkoepelende leidende principes die de aanpak en pastorale visies van de verschillende pastorale visies bindt met elkaar. Deken Van Maele geeft in naam van de betrokken P.E.'n aan deze principes voor bespreking voor liggen en verwerkt zullen worden in het kerkenbeleidsplan.

Concreet geeft de stad Kortrijk haar visie mee op de toekomst van vastgoed en patrimonium. Hierbij is een compact patrimonium in balans met ruimte en aandacht voor gedeeld gebruik en multi-inzetbaarheid van het patrimonium als belangrijke leidende principes. In die zin wordt gevraagd in de stuurgroep om deze principes ook te introduceren in het denkwerk rond het toekomstige kerkelijke landschap in Kortrijk.

Op de **4de stuurgroep** (21/2/25) werd een aantal concrete pistes voorgelegd. O.a. rond de parochie van Pius-X en de parochie Sint-Godelieve in Heule Watermolen zijn concrete voorstellen ontstaan rond de toekomst van deze parochie. Hier zal vanuit de realiteit en de combinatie van dynamiek van de werking ,druk op vrijwilligers en dalende bezoekersaantallen overgegaan worden naar het samenbrengen van de werking in een andere kerkfabriek waarbij het kerkgebouw herbestemd kan worden. (zie verder)

Voor een aantal andere parochies worden een aantal principes geformuleerd in vraagvorm. Hoe kunnen we meer optimaal gebruik maken van de ruimtes die vandaag al ingezet worden voor erediensten. Welke soorten extra activiteiten lenen zich hiertoe ? Kan er verder nagedacht worden welke optimalisaties mogelijk zijn binnen het dagelijks en zakelijk beheer binnen de kerkfabrieken ?

Tot slot werd de link gelegd tussen het kerkenbeleidsplan met de bijhorende visies op de toekomst van de parochiekerken en de impact hiervan op de financiële ondersteuning van de kerkfabrieken door de stad. Tov het huidig peil 2050 wordt een daling in exploitatietoelage geambieerd van 250 K naar het einde van de volgende MJP-periode 26-31.

3. Overzicht pastorale eenheden, kerkfabrieken, kerkgebouwen - cijferwerk

Onderstaand overzicht geeft inzicht in het aantal kerkgebouwen betrokken in het huidig Kortrijkse kerkenlandschap waar via het decreet op de erediensten in decretale band is tussen de betrokken kerkfabrieken en de stad Kortrijk. Het overzicht geeft tevens zicht op kerken en hun parochie afgezet tov de pastorale eenheid waartoe deze behoort.

Dit vormt de basis van het kerkenbeleidsplan waarmee de stuurgroep aan de slag ging om tot uitspraken te komen op korte en langere termijn.

nr	kerk	KF	Pastorale Eenheid (P.E.)	adres	PC	Deelgemeen	Statuut erfgoed	Eigendom	eredienst
1	Sint-Maartenskerk	KF Sint-Maarten	Onze-Lieve-Vrouw van Groeninge	Jozef Vandaeleplein	8500	Kortrijk	BESCHERMD	stad Kortrijk	Rooms-Katholiek
2	OLV Kerk	KF OLV	Onze-Lieve-Vrouw van Groeninge	Deken Zegeplein 1*	8500	Kortrijk	BESCHERMD	Kerkfabriek	Rooms-Katholiek
3	Sint-Michielskerk	KF OLV	Onze-Lieve-Vrouw van Groeninge	Sint-Michielsplein 1*	8500	Kortrijk	BESCHERMD	andere	Rooms-Katholiek
5	Sint-Elooi'skerk	KF Sint-Elooi	Onze-Lieve-Vrouw van Groeninge	Overtorenstraat 58A*	8500	Kortrijk	INVENTARISPAND	Kerkfabriek	Rooms-Katholiek
6	Pius kerk	KF Pius X	Onze-Lieve-Vrouw van Groeninge	Sint-Elooisdreef 50	8500	Kortrijk	INVENTARISPAND	stad Kortrijk	Rooms-Katholiek
7	Verrijzeniskerk	KF Sint-Rochus	De Verrijzenis	Bevelaal 75	8500	Kortrijk	INVENTARISPAND	Kerkfabriek	Rooms-Katholiek
8	Sint-Janskerk	KF Sint-Jan	De Verrijzenis	Sint-Janplein 1*	8500	Kortrijk	BESCHERMD	stad Kortrijk	Rooms-Katholiek
9	Sint-Elizabethkerk	KF Sint-Elizabeth	De Verrijzenis	Deken Camerijncloaan 143*	8500	Kortrijk	INVENTARISPAND	stad Kortrijk	Rooms-Katholiek
11	Sint-Eutropluskerk	KF Sint-Eutroplus	Sint-Marcus	Heuleplaats 1*	8501	Heule	BESCHERMD	stad Kortrijk	Rooms-Katholiek
12	Audomaruskerk	KF Sint-Audomarus	Sint-Marcus	Bissegemplaats 7*	8501	Bissegem	INVENTARISPAND	Kerkfabriek	Rooms-Katholiek
13	Sint-Godefriduskerk	KF Sint-Godefridus	Sint-Marcus	Watermolenwal 1*	8501	Heule	INVENTARISPAND	Kerkfabriek	Rooms-Katholiek
14	Sint-Antoniuskerk	KF Sint-Antonius abd	Heilige Edith Stem	Rollegerplaats 1*	8510	Tottegem	BESCHERMD	stad Kortrijk	Rooms-Katholiek
15	Sint-Corneliuskerk	KF Sint-Cornelius	Heilige Edith Stem	Ambekersplein 1*	8511	Laubeke	INVENTARISPAND	stad Kortrijk	Rooms-Katholiek
16	Sint-Laurentiuskerk	KF Sint-Laurentius	Heilige Edith Stem	Koolgerplaats 1*	8510	Koolgem	INVENTARISPAND	stad Kortrijk	Rooms-Katholiek
17	Sint-Amanduskerk	KF Sint-Amandus	Heilige Edith Stem	Bellegerplaats 1*	8510	Bellegem	BESCHERMD	stad Kortrijk	Rooms-Katholiek
18	Sint-Brisiuskerk	KF Sint-Brisius	Heilige Edith Stem	Markterkerstraat*	8510	Marke	BESCHERMD	stad Kortrijk	Rooms-Katholiek
19	OLV-Ten Spiegele	KF Sint-Brixius	Heilige Edith Stem	Cisterciënterplan 1/n	8510	Marke	BESCHERMD	andere	Rooms-Katholiek
20	Sint-Katharinakerk	KF Sint-Katharina	Emmikus Kuurne	Sint-Katholieplein 1	8520	Kuurne	INVENTARISPAND	Kerkfabriek	Rooms-Katholiek
21	Bloemistenstraat	KF Protestantse kerk Kortrijk	nvt	Bloemistenstraat 2/2	8500	Kortrijk	INVENTARISPAND	Kerkfabriek	Protestants-evangelisch
22	Marladorp	KF Evangelische kerk Kortrijk	nvt	Pijfferoenstraat 13*	8501	Bissegem	INVENTARISPAND	Kerkfabriek	Protestants-evangelisch
23	Ichthus-kerk	KF Ichthus	nvt	Brugsesteenweg 259	8500	Kortrijk	GEEN STATUUT	Kerkfabriek	Protestants-evangelisch
29	Evangelische gemeenschap de Posten	KF evangelische gemeenschap	nvt	Meensestraat 83	8500	Kortrijk	GEEN STATUUT	andere	Protestants-evangelisch

Belangrijke kanttekening bij dit overzicht is dat het voorliggende kerkenbeleidsplan enkel spreekt over 1. de kerken op het Kortrijks grondgebied en 2. enkel de kerken vanuit de Rooms-katholieke geloofsstrekking. Het decreet op de erediensten voorziet immers dat er enkel en alleen voor de Roomskatholieke parochiekerken een kerkenbeleidsplan moet zijn.

Wat betreft de kerk in de parochie Sint-Katharina in Kuurne is het zo dat dit een grensoverschrijdende parochie is waar Kortrijk 56,84 % bijdraagt in de exploitatietoelage. De kerk van Sente wordt niet besproken in het kerkenbeleidsplan Kortrijk. Er wordt op het grondgebied Kuurne een apart kerkenbeleidsplan opgemaakt waar de termijnsvisie op deze parochiekerk in opgenomen wordt.

Samengevat zien we vandaag decretaal gezien **22 parochiekerken** met erkende erediensten actief. Deze zijn verspreid over 18 parochiekerken van de **Rooms-Katholieke** geloofsgemeenschap en 4 parochiekerken vandaag in gebruik door **protestantse-evangelische** erediensten aanwezig op het Kortrijkse grondgebied.

De Roomskatholieke erediensten zijn verzameld in 4 pastorale eenheden. Twee centrale kerkbesturen (centrum en rand) vormen kerkbestuurlijk de overkoepelende organisatie rond de 18 Roomskatholieke kerkfabrieken.

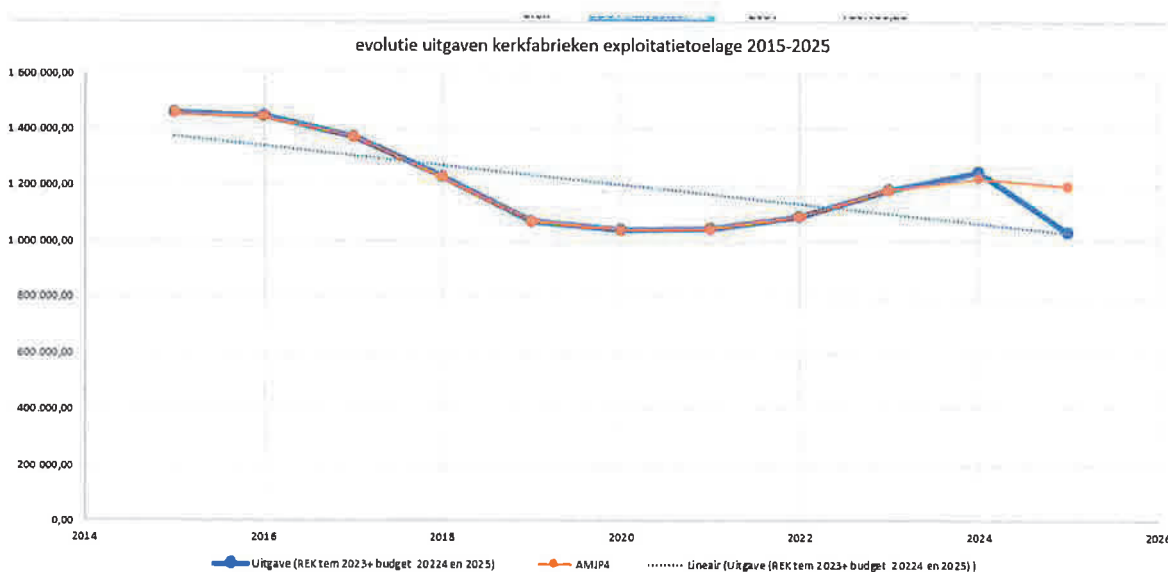
Wat de eigendomssituatie betreft zijn 9 parochiekerken eigendom van de resp. kerkfabrieken, 10 parochiekerken zijn eigendom van de stad Kortrijk en dus in concrete exploitatie en gebruik door de betrokken kerkfabriek. Tot slot zijn 3 parochiekerken in handen van een privaat initiatief.

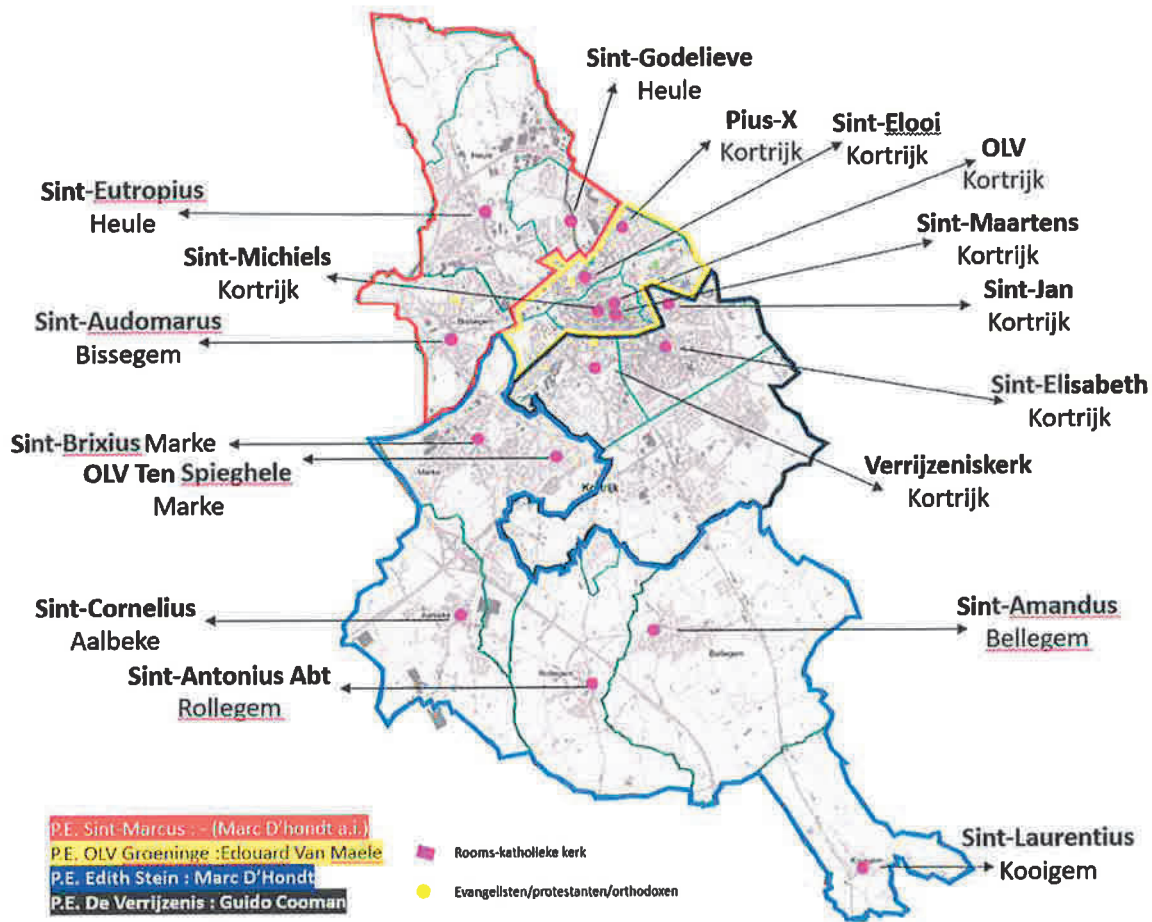
Wat het erfgoedkarakter betreft zijn vandaag 9 kerkgebouwen erkend als Beschermd Monument. 11 kerkgebouwen staan op de inventarislijst van het bouwkundig erfgoed.

De uitgebreide inventaris in bijlage gaat o.a. dieper in op de uitgebreide oplijsting van elementen, karakteristieken, eigenschappen en ander cijfermateriaal rond de parochiekerken.

De uitgebreide inventaris uit 2019 vormt de basis waarmee het voorliggende denkwerk gebeurde. De nieuwe informatie of bijstellingen gebeuren met een addendum op deze inventaris.

Financieel bekeken gaat vandaag (cijfers AMJP 5 – budget 2025) ca. 1,03 miljoen euro als exploitatietoelage recurrent via de kerkfabrieken naar de werking en organisatie van de erediensten in de parochiekerken. De trendlijn rond deze toelagen is dalend en te verklaren door de effecten van een nauwgezette samenwerking tussen kerkfabriek, pastoraal en stad en het geleverde denkwerk dat resulteerde in kerkenbeleidsplan 2.0 en verder. Ondanks de verhoogde druk (2021-2023) op de budgetten als gevolg van de energiecrisis, Oekraïne-oorlog en algemene indexstijgingen blijft deze dalende trend zich doorzetten.

4. Context en leidende principes (pastoraal)

Sedert het vorige kerkenbeleidsplan is er op pastoraal vlak één en ander veranderd.

Gezien de evolutie in de kerkpraktijk en het minder aantal beschikbare krachten heeft het bisdom Brugge het als een beleidskeuze genomen om verschillende parochies samen te brengen tot pastorale eenheden die elkaar onderling kunnen versterken. Dit groeien naar verbondenheid over oude grenzen heen heeft tot doel om op termijn gaandeweg één nieuwe gemeenschap te vormen met meer dynamiek en mogelijkheden, soms werkzaam op meerdere locaties.

Het hier volgende voorstel voor het kerkenbeleidsplan is de vrucht van overleg met de lokale gemeenschappen én in aandacht voor de beleidslijnen van het bisdom Brugge.

Het is tevens een antwoord op de concrete vraag van de stad Kortrijk om het kostbare kerkelijke patrimonium optimaal te laten renderen en de exploitatiekosten naar beneden te trekken.

Na het vorige kerkenbeleidsplan werd de hertekening van de 'PE de Verrijzenis' gerealiseerd (cfr. de inleiding). In het huidig voorstel krijgen twee andere kerken een volledige herbestemming: één uit de 'PE O.L.Vrouw van Groeninge' (St Pius X kerk) en één uit de 'PE St Marcus Heule-Bissegem' (St Godelieve Heule-Watermolen).

Het is een ingrijpend gebeuren voor de plaatselijke gemeenschappen die steeds met veel vrijwillige inzet en enthousiasme voor hun kerk hebben gezorgd. Het gaat over méér dan stenen. We zijn dankbaar voor al het mooie dat op deze plaatsen kon gebeuren en willen met de pastorale teams ons best doen om mensen te begeleiden in het vinden van een nieuwe thuis in een andere kerk.

Voor bepaalde andere kerken staan we ook open voor een intenser nevengebruik, steeds in respect voor de eigenheid van het gebouw – zolang het gebruikt wordt voor de eredienst.

Zo blijven de kerken op een nieuwe manier organisch deel uitmaken van de grote gemeenschap.

Tot slot wil ik nog even wijzen op de verschillende contexten binnen de kerken die onder de stad Kortrijk vallen. Enerzijds hebben we een 'stadskader' voor de PE O.L.Vrouw van Groeninge en de PE de Verrijzenis. Een randstad-gegeven voor de PE St Marcus Heule-Bissegem en voor de parochie van Marke (PE Edith Stein). En tot slot een landelijke omgeving voor het merendeel van de parochies van de PE Edith Stein (Rollegem, Bellegem, Aalbeke en Kooigem). Bij deze laatsten is het kerkgebouw zeer verbonden met het dorpszicht en met zorg voor het lokale leven. Dit vraagt een nog andere benadering dan bij de parochies in de stad die vaak op wandelafstand met elkaar verbonden zijn. Dit heeft ook invloed op de pastorale keuzes voor deze gemeenschappen.

We zijn de burgerlijke overheid dankbaar voor het mee begeleiden van dit hele proces en voor de financiële steun waardoor zowel de kerkgebouwen, als de kerkgemeenschappen verder kunnen blijven bestaan en veel mogen betekenen voor talrijke inwoners en passanten van de stad Kortrijk

5. Voorstellen Kortrijk centrum – P.E. OLV van Groeninge

Sedert het vorige kerkenplan van 2019 is de situatie toch wat veranderd. Verder bouwend op de toen gemaakte openheden naar nevenbestemmingen en herbestemmingen op korte en lange termijn, kunnen we vandaag het volgende stellen:

1. In aansluiting op de voorgestelde beleidskeuzes van het bisdom Brugge , verwoord eind 2024 voor alle kerkfabrieken en pastoraal geëngageerden, dient elke pastorale eenheid een moederkerk te kiezen en te bepalen wat het gebruik van de andere kerken zal zijn binnen de pastorale eenheid.

Voor de pastorale eenheid Onze-Lieve-Vrouw van Groeninge is deze moederkerk de **Sint-Maartenskerk**. Daarin zal alles aangeboden worden wat wezenlijk is voor een parochie: vieringen, sacramenten, catechese, ontmoeting en onthaal.

Daarnaast blijft de kerk natuurlijk ook beschikbaar voor vele muzikale en culturele activiteiten, zoals dit sinds jaar en dag het geval is. Het uniek kunsterfgoed dat de kerk bezit, wordt er erg gevaloriseerd en toegankelijk gemaakt voor toeristen door oa de onthaalgroep van vrijwilligers en door de realisatie van de schatkamer.

Verder groeien we hier door naar een volledige pastorale eenheid vanuit de ambitie voor een veerkrachtige kerk in Kortrijk door de geloofsgemeenschappen van Onze-Lieve-Vrouw en Sint-Maarten en hun werking toekomstig verder op elkaar af te stemmen.

2. Ook de **Onze-Lieve-Vrouwekerk** willen we verder behouden voor liturgische vieringen. Er is een nog steeds levendige vierende gemeenschap. Heel veel mensen willen ook in deze kerk een begrafenis laten doorgaan of een huwelijk. De kerk is ook een thuis voor koren en voor de historische laudaten-confrerie die er sedert meer dan 500 jaar aan verbonden is én ook jongere leden aantrekt. We vinden het belangrijk om in dit mooie historische kader verder een geloofsgemeenschap een plaats te geven.

Natuurlijk blijft de kerk ook beschikbaar voor de bestaande culturele invulling en voor het project van 1302. De volledige kooromgang en de gravenkapel werden daartoe vrij gemaakt. Maar ook de zijbeuken herbergen tal van historische erfstukken die veel belangstelling kennen bij de talrijke bezoekers. Een team van parochiale vrijwilligers die instaan voor het onthaal biedt een grote meerwaarde om de mensen ook te begeleiden bij een bezoek aan de kerk. De kerk zal ook een uniek erfgoedstuk tentoonstellen dat van groot belang is, nl. het kazuifel van Thomas Becket. Rond dit topstuk werden vroeger al tentoonstellingen georganiseerd en werd ook heel wat literatuur gepubliceerd.

Zo wordt de kerk intens gebruikt door de geloofsgemeenschap en door de stad en haar bezoekers.

3. De **Sint-Elooiakerk** is nog steeds de thuis voor de mensen van 'overleie', maar ook voor mensen uit de omliggende deelgemeenten, mensen van van een zeer brede

buitenlandse afkomst en voor enkele Afrikaanse gemeenschappen van christenen die er samenkomen om te vieren en godsdienstonderricht te geven. De kerk is beschikbaar voor muzikale en culturele activiteiten en wordt ook gebruikt door de schoolgemeenschappen zowel voor vieringen als voor feesten.

Voor deze kerk staan we open om, samen met de stad, te zoeken naar een nog intenser gebruik van deze ruimte voor de lokale omwonende gemeenschap en voor de stadsbevolking.

Nevenbestemming kan dus op korte termijn en herbestemming op langere termijn. Een meer gevarieerd gebruik van de kerk doet ook de vraag stellen naar 'Wie zal dit dan dragen?'. Vanuit kerkelijke hoek kunnen wij alleen instaan voor het gebruik zoals het vandaag is. Voor meer activiteiten zal beroep moeten gedaan worden op externe dragers. We hopen dat de stad hierin een drijvende kracht zal zijn.

4. Na het open beraad van eind '24 en na bespreking in het pastorale team en de kerkfabriek én met de lokale dragers, werd besloten om de activiteiten op de **St Pius X** parochie per 31 augustus te stoppen. Het gebouw komt zo opnieuw ter beschikking van de eigenaar, de stad Kortrijk. Binnenkort wordt de hele procedure opgestart in samenspraak met het bisdom, de stad en de kerkfabriek. Reeds dit jaar werden ruimere samenwerkingsverbanden aangegaan rond Eerste Communie en Vormsel om zo de mensen van Pius X te helpen een nieuwe thuis te vinden in de ruimere pastorale eenheid.

5. De situatie van de **Sint-Michielskerk** is niet veranderd sedert het vorige kerkenbeleidsplan. De kerk is eigendom van de vzw van de Jezuiten en in erfpacht gegeven aan de vzw Sint-Michiel. Sinds de 19de eeuw is zij een annexe van de kerkfabriek van Onze-Lieve-Vrouw. De kerk wordt gebruikt voor het jongerenpastoraat en voor pastoraal bij mensen in armoede.

6. Voorstellen Kortrijk centrum – P.E. De Verrijzenis

Tussen 2018 en eind 2020 werd het aantal publieke cultusplaatsen in de Pastorale Eenheid *De Verrijzenis* teruggebracht van 6 naar 3. Enerzijds kenden vier cultusplaatsen een herbestemming (*Kapel St.-Anna* werd multifunctionele ruimte voor de Don Boscoschool; *St.-Rochuskerk* kreeg herbestemming tot privé-tentoonstellingsruimte voor kunst; *H. Damiaankerk* werd deel van de Poverello-werking; *St.-Theresiakapel* werd sport- en turnruimte voor de KBK-School 't Hoge). Anderzijds kende een privé klooster- en schoolkapel, uniek qua architectuur in Kortrijk [de *Verrijzeniskapel* (tussen Beverlaai & Burgemeester Pyckestraat)], op 1 januari 2021 een diocesane verheffing tot parochiale cultusplaats en een burgerlijke erkenning tot publiek kerkgebouw voor de St.-Rochusparochie. **[(6-4) + 1 = 3]**

Het resultaat van deze evolutie was het gevolg van opportuniteiten die zich aandienen en verder schrijdend inzicht, en is dus een opmerkelijke heroriëntering van het eerder door onze Pastorale Eenheid voorgesteld Kerkenplan 2.0 in 2018.

De Pastorale Eenheid bestaat dus op vandaag uit 3 geloofsgemeenschappen met 3 kerken en wenst deze te behouden. In de door het bisdom voorgestelde onderscheid tussen Moederkerk en Dochterkerken zal in de toekomst nog een keuze moeten worden gemaakt.

De Kerkraden zetten, in overleg met de Stad, stappen om het gebruik van het kerkgebouw, bijvoorbeeld via 'nevenbestemming in de tijd en ruimte', verder te optimaliseren. Zij staan open voor gesprekken met de maatschappelijke actoren in de buurt

De pastorale werking rond de **St.-Janskerk** blijft van die aard dat een kerkgebouw daar gerechtvaardigd blijft voor alle liturgische en andere activiteiten op middellange termijn. De kerk heeft bovendien omwille van haar cultuurhistorische waarde een beschermd statuut en leent zich, gelet op haar uitstekende akoestiek, heel goed voor concerten. Het engagement van de Kerkraad blijft bestaan om er de volksdevotie rond de relieken van de Zalige Broeder Isidorus een plaats te geven, indien daartoe vanuit pastorale overwegingen wordt beslist. Niet alleen als 'landmark' in, maar ook voor initiatieven van de buurtwerking is deze kerkruimte inzetbaar.

Vanwege de pastorale werking rond de **St.-Elisabethkerk** wordt het voortbestaan als overzichtelijk gebouw met een liturgische functie op middellange termijn niet in vraag gesteld. Dit gebouw staat bovendien vaak ten dienste van allerlei terugkerende schoolpastorale initiatieven - ruimer dan alleen maar liturgie -, én van *Blok@Kerk*, een lokaal pastoraal initiatief voor studenten. Ook het zaaltje boven de sacristie werd in de voorbije jaren nog functioneler ingericht (voor de werking van vormselcatechese, teamvergadering, gespreksgroep van senioren...) en kan ook als artiestenruimte en voor andere initiatieven uit de buurt of persoonlijk gebruik ter beschikking worden gesteld. KSA en Chiro (Beekstraat) gebruiken de kelders van de kerk als noodzakelijk opslagruimte voor hun kampmaterialen. Voor grote muzikale producties (Wilde Westen) of kleinere optredens (Harmonie of Zangkoor) wordt deze kerk makkelijk gekozen omwille van de grote parking in de buurt, het ruime (altaar-)podium en brede mogelijkheden tot plaatsing van het luisterende publiek. De Kerkraad zet, in overleg met de Stad, stappen om de exploitatie van het kerkgebouw via 'nevenbestemming in de tijd' verder te optimaliseren.

Nieuw in het kerkenlandschap van deze Pastorale Eenheid is de **Verrijzeniskerk**, de in 2021 tot Parochiekerk verheven kapel, voorheen enkel in gebruik voor scholen O.L.Vrouw van Vlaanderen en de zusters. Ze herbergt de kerkgangers uit de aan de eredienst onttrokken St.-Rochuskerk, H. Damiaankerk, St.-Theresiakapel ('t Hoge) en St.-Annakapel (Don Bosco). Hoofdzakelijk in gebruik voor sacramenten, weekdag- en zondagsdiensten is deze kerk een opmerkelijke toeristische en educatieve trekpleister wegens haar unieke architectuur. Voor de aangrenzende scholen bevestigt dit gebouw haar religieuze functie tijdens een schoolbezinning of -viering. Sommige muzikale leerlingen zetten er tijdens de schoolpauzes hun eerste stappen in het bespelen van een groot instrument, nl. het Schumacherorgel. Deze kerk beschikt over een mooie aangrenzende tuin welke uitnodigt tot napraten na een uitvaart of huwelijk. Deze moderne, klare en frisse kerk met een opmerkelijke goede akoestiek - niettegenstaande de harde bouwmaterialen - krijgt vanwege bepaalde koren of ensembles de voorkeur voor een uitvoering boven de twee voorgaande kerken.

7. Voorstellen Kortrijk rand – P.E. Edith Stein

De verdere evolutie van de clusters werd gerealiseerd. Ook de nevenbestemmingen krijgen duidelijker vorm en capaciteit, zij het niet alleen op traditionele wijze (zoals cultuur)... De beloofde gebruiksovereenkomst vanuit het CKB is er evenwel niet gekomen, net zoals de bekendmaking voor het ruimer publiek...

CLUSTER 1: Sint-Amandus Bellegem en Sint-Laurentius Kooigem

1. De kerk van Bellegem is een begrip geworden als 'speelkerk'. Alle normale kerkelijke gebeurtenissen vinden er nog plaats (uitvaart, doopvieringen, eerste communie, vormsel en weekendliturgie + weekdagliturgie op maandag). Er is een goede samenwerking met de plaatselijke basisschool, waarbij maandelijks gebruik wordt gemaakt van de speelkerk voor initiatieven als Godly Play en workshops rond vertellingen. Talrijke geïnteresseerden komen geregeld langs om te zien hoe het op vandaag gerealiseerd is. Talrijke vormselgroepen komen er een middag spelen en komen op speelse wijze in contact met de bijbel. Tot wel 25 specifieke activiteiten rond de speelkerk tellen we. Vooral de kindvriendelijke cirkelvieringen bouwen aan een continue toekomst. Het hele project 'speelkerk' kreeg vleugels dankzij serieuze ondersteuning van 'Space for Grace'. Op termijn willen we hier een geloofsknooppunt realiseren naar kinderen toe.
2. De mensen van Kooigem zijn ruim ingegaan op de uitnodiging van de pastorale eenheid tot een open beraad. Van daaruit werd een 'LPP' opgericht die de verschillende activiteiten coördineert. Er is dus duidelijk een vrij jonge groep vrijwilligers die helpt dragen. Naast de twee vieringen op Allerheiligen en Kerstnacht (voor de ganse pastorale eenheid) zijn er doopvieringen, huwelijken en uitvaarten. De 'andere' activiteiten worden regelmatig (veelal jaarlijks) uitgebouwd; Kunst in de Kerk/ permanente tentoonstelling van geschiedkundige aard/ memento op 11 november (in samenwerking met de gemeentelijke basisschool)/ concerten. Een nieuw project is van start gegaan met 'pelgrimeren op rollen naar Compostela'. Ook daar probeert men verschillende straten tegen elkaar uit te spelen... Zo krijgt ook de idee van 'Fahrradkirche' toch stilaan vorm. De stad belooft met de mensen van Kooigem in gesprek te gaan om te zien welke toekomst het kerkgebouw in hun gemeente zou kunnen hebben op lange termijn.

CLUSTER 2: Sint-Antonius Abt Rollegem en Sint-Cornelius Aalbeke

1. De kerk van Sint-Antonius Abt heeft ook een aanvraag gedaan met een groot concreet project van 'binnenste-buiten/ buitenste-binnen'. We willen op 7 manieren van in de Kerk naar de lokale gemeenschap komen en tevens activiteiten van buiten een plek geven in ons gebouw. Zonder financiële ondersteuning zijn we al met een aantal initiatieven begonnen. Voor de plek van DOOP en DOOD was er natuurlijk al bedrijvigheid zoals doopvieringen en uitvaarten, maandelijks voorbereiding op de doop met de ouders en jaarlijkse allerzielenviering waarbij alle gestorvenen werden geëerd. Die doopvoorbereiding kreeg een nieuwe format met een soort tochtje doorheen het gebouw, waarbij stil gestaan wordt bij bepaalde belangrijke items binnen een doopviering. Met het initiatief rond de sterrenkinderen (op de dag van...) hebben we ook dit verdriet een plaats gegeven binnen ons kerkgebouw. Het initiatief 'heilige van de maand' brengt ook geïnteresseerden voor wat info, of een spreker, of een zoektocht naar 'binnen'. Op de grote momenten van Rollegem (Rollofeesten, Winterhappening, Sint-Antoniusmeggang...) stellen we ons meewerkend op om een meerwaarde te kunnen bieden voor het initiatief. We hopen op de goedkeuring en de (ook financiële) ondersteuning van Space for Grace om dit zo verder uit te bouwen. Deze kerk zien wij op termijn als centrale kerk van onze eenheid...

2. Wat de kerk van Aalbeke betreft is het project gerealiseerd in goede samenwerking met de Stad. Er is een duidelijk hergebruik voor 2/3 van het gebouw. Eerlijkheid gebiedt ons toe te geven dat we de pastorale initiatieven na bouw en corona moeilijk op gang krijgen. Naast de wekdagmis op woensdag, de doopvieringen en de uitvaarten in intieme kring, een ziekenzalving en de biechtviering is er, behalve tijdens de noveen van Sint-Cornelius, weinig 'beweging' te ervaren... Vanuit de Speelkerk wordt voor de basisschool wel maandelijks een Godly Play verzorgd.

CLUSTER 3: Sint-Brixius Marke en OLV ten Spiegele Rodenburg

1. Deze kerk van Marke vervult alle gebruikelijke religieuze diensten van een geloofsgemeenschap. Daarnaast is er nog weinig pastorale activiteit te bespeuren. Dit komt wellicht door de verouderende kerkbevolking. Wel was er een succesvolle wafelenbak ten voordele van WZZ en een multireligieuze hapjesreceptie bij de start van het jubeljaar.
Wij beloofden het parochiaal secretariaat een upgrade te geven. Dit is ondertussen in spoed gebeurd, om er een familie Oekraïners op te vangen. Naast de parochiale vergaderruimte hebben we een secretariaat en een keukentje met WC ter beschikking. De rest willen we, na het vertrek van die familie, blijven open stellen als crisiswoning. Ondertussen is daar ook Meriba Onthaal gevestigd; het enige onthaal voor mensen zonder de juiste papieren. Zij krijgen de meest noodzakelijke noodhulp, in samenwerking met de sociale winkel Potpourri. Wij proberen hen ook een luisterend oor te bieden in verband met de lopende procedures.
2. Ook de annexekapel OLV ten Spiegele heeft een serieuze evolutie doorgemaakt. Zij is eigendom geworden van een bevriende vzw Parochiale Werken (niet de vzw van de parochie!). Naast de meerwaarde van de Speelpleinwerking, is er ook een nieuw elan te merken in de Wijkwerking. Sindsdien vinden er, naast de 50tal doopvieringen, en uitvaarten en huwelijken, heel veel nevenschikkende activiteiten plaats. We zien de werking vooral op cultureel, verdiepend en verbindend vlak. Er gaan regelmatig verdiepingsavonden door waarbij toch telkens een 15tal mensen worden bereikt. Onze Café Kapel weet toch een 40 (tot soms zelfs 100) mensen te verbinden. Ook een petanque weekend bewijst het ruimer gebruik van deze mooie ruimte.

De 'zelfbedruipende toestand' waar we dienden naar te streven wordt verder opgevolgd door de eigenaar (P.W.) waar de stad zich verder zal informeren.

8. Voorstellen Kortrijk rand – P.E. Sint-Marcus

EVOLUTIE sedert kerkenplan 2.0

De aangekondigde inspanningen van het vorige kerkenplan zijn in onze Pastorale Eenheid niet alleen gerealiseerd, maar ook overtroffen. We hebben niet gewacht tot de realisatie van de verbouwing van de Sint-Audomaruskerk om de Kerk Mariadorp aan de eredienst te onttrekken. Ondanks de vroegere intentie om de Sint-Godelievekerk te Heule-Watermolen voor de eredienst te behouden, willen wij verregaande stappen zetten om ook dit kerkgebouw voor ander gebruik vrij te geven. Daarmee is onze bereidheid om mee te werken aan een grondige heroriëntering van onze kerkelijke gebouwen ten overvloede aangetoond.

- Tot op heden werden twee kerken van onze Pastorale Eenheid aan de ere-dienst onttrokken en verkocht of terug gegeven. De Fatimakerk in de Moorseelestraat te Heule (eigendom van de zusters) en de Kerk Mariadorp in de Pyfferoenstraat te Bissegem (eigendom van de vzw: Parochiale Werken Decanaat Regio Kortrijk).

- In de voorbije jaren werden de wekelijkse eucharistievieringen herleid van 6 naar 3. In iedere kerk is er nu nog slechts één Eucharistieviering in het weekend.

- De Sint-Audomaruskerk van Bissegem krijgt straks na de verbouwing een gedeeld gebruik met de gemeentelijke diensten van Bissegem. (Bibliotheek, academie, wijkteam, wijkagent en vergaderruimtes) Het nieuwe kerkgedeelte wordt hier herleid tot nog één derde van de oorspronkelijke Sint-Audomaruskerk.

Het is de wens van het parochiaal team en de lokale groep dat het kerkgedeelte ook door de gemeenschap kan gebruikt worden. Vb: Studieruimte, leeszaal, voordracht enz... Tijdens de vormselcatechese en eerstecomunie voorbereiding zullen ook de vormelingen en eerstecomunicant(en) naar de kerk komen voor hun catechesemomenten. Ook de plaatselijke school wenst opnieuw van de kerk gebruik te maken voor de schoolvieringen bij start schooljaar, Kerstviering, Paasviering en bij de afsluit van het schooljaar.

De kerk van Sint-Godelieve Heule-Watermolen wordt momenteel reeds gedeeld met de school VBS De watermolen uit Heule. Dat zal ook volgend schooljaar (25-26) zo zijn. Gezien de interesse van de school in de volledige kerk en ook rekening houdend met de vraag van stad Kortrijk en ook met de bekommernissen van het Bisdom Brugge willen we met de Pastorale Eenheid Sint-Marcus Heule Bissegem overwegen om de Sint-Godelievekerk van Heule te verlaten en om aan de bevoegde instanties aan te vragen om deze kerk aan de eredienst te onttrekken. De motivatie van stad Kortrijk in deze is het steeds minder wordend financieel draagvlak om zoveel kerken open te kunnen houden.

Vanuit het bisdom wenst men het aantal kerken te verminderen omdat het aantal gelovigen en het aantal bedienaars binnen afzienbare tijd sterk zal afnemen en niet iedere kerk meer zal kunnen bediend worden.

Vanuit het parochiaal team uiten we de wens om de Sint-Godelievekerk niet te verlaten alvorens de vernieuwde kerk van Bissegem beschikbaar is en we daar kunnen vieren. We hebben immers 2 cultusplaatsen nodig om onze catechesemomenten te kunnen laten doorgaan (vormsel, doopsels en eerste communie).

Stad Kortrijk wenst echter de datum van 1 januari 2026 aan te houden omdat volgens hen de kerk in Bissegem dan zeker af zal zijn. De Nieuwjaarsreceptie van Bissegem zou immers in de Kerk-Bibliotheek doorgaan.

Zodoende zouden we de Sint-Godelievekerk per 1 januari 2026 kunnen verlaten om dan een aanvraag te richten aan de priester raad van het Bisdom om de Sint-Godelievekerk te onttrekken aan de eredienst.

Stad Kortrijk plant op donderdag 15 mei een bewonersvergadering in de kerk om iedereen te kunnen inlichten.

Ook hier is het de wens dat de kerkruimte na de overdracht naar de school VBS De Watermolenbuiten de schooluren nog kan gebruikt worden door de lokale gemeenschap voor een grote vergadering, een voordracht of lezing en ook voor concerten. (het orgel zou aanwezig blijven) De school, bij monde van de directeur, gaat helemaal in dit verhaal mee. De school blijft ook de lokale gemeenschap goed gezind door het aanbieden van kleinere lokalen waar de lokale verenigingen kunnen bijeenkomen en vergaderen.

In de -ontwijde- Sint-Godelievekerk zullen er geen liturgische vieringen meer plaatsvinden, die georganiseerd worden door de parochiegemeenschap.

- De Sint-Eutropiuskerk ten slotte wordt de hoofdkerk waar een wekelijkse eucharistieviering gehouden wordt en waar ook alle eucharistievieringen op hoogdagen zullen doorgaan. Tevens wordt de Sint-Eutropiuskerk de kerk waar de Eerste Communie en het Heilig Vormsel zullen gevierd worden.

- We wensen ook de Warandekapel te behouden voor devotie en liturgisch gebruik. De Warandekapel is bovendien een geklasseerd monument. In de kapel is er wekelijks op woensdag een gebedsdienst en wordt er in de meimaand ook eucharistie gevierd. Daarnaast wordt de kapel ook gebruikt voor doopvieringen.

Tenslotte is er ook de pastorie in Heule, gelegen recht tegenover de Sint-Eutropiuskerk. Nu we geen residerend pastoor meer hebben is deze pastorie onontbeerlijk voor onze werking. De twee parochieassistenten, bij ons tewerkgesteld en toegewezen door het bisdom en betaald door het ministerie van justitie, hebben er elk hun bureau. Daarnaast is er een secretariaat waar de parochiale vrijwilligers de parochieboeken bijhouden. (doopboeken, vormselboek, huwelijksboek en het register van de uitvaarten). Beneden en op het eerste verdiep zijn er twee vergaderruimtes die druk gebruikt worden door de kerkraad, het parochiaal team en de parochiale werkgroepen; doopsel, eerste communie, vormsel, solidariteit en ziekenpastoraal. In de pastorie komen onze acolieten maandelijks samen voor een vormingsmoment en ook de vormselcatechese maakt gebruik van de verschillende ruimtes voor de catechesewerking met de jongeren. Daarnaast is er ook een ontvangstruimte waar we mensen kunnen ontmoeten en beluisteren. In de kamers op het eerste verdiep zijn de archieven ondergebracht van de kerkraden en van de parochie.

9. Ondertekening

Kerkenbeleidsplan Kortrijk 3.0 wordt ondertekend door :

Voor het decanaat Kortrijk

Deken Edouard Van Maele

Voor Pastorale Eenheid Onze-Lieve-Vrouw van Groeninge

Pastoor Edouard Van Maele

Voor Pastorale Eenheid de Verrijzenis

Pastoor Guido Cooman

Voor Pastorale Eenheid Edith Stein

Pastoor Marc Dhondt

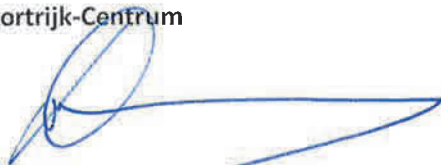
Voor Pastorale Eenheid Sint-Marcus

Pastoor a.i. Marc Dhondt

Voor Centraal Kerkbestuur Kortrijk-Centrum

Voorzitter Patrik Vergote

Voor Centraal Kerkbestuur Kortrijk-Rand

Voorzitter Rik Dekyvere

Voor het diocesane beleid Bisdom Brugge

Bisschoppelijk Gedelegeerden Bart Vercauteren en Marc Steen

Voor het stadsbestuur Kortrijk

Ruth Vandenberghe

Carlo Daelman

Burgemeester

Algemeen directeur

Brugge, 12 mei 2025

Aan de stad Kortrijk
Grote Markt 14
8500 Kortrijk

Geachte burgemeester, geachte schepenen,

Betreft : actualisering kerkenbeleidsplan Kortrijk
goedkeuring door het erkend representatief orgaan
uw mail van 7 mei 2025 met contactpersoon Mathieu Desmet

Het door de stad Kortrijk in overleg met de twee centrale kerkbesturen en de pastoraal verantwoordelijken aan het bisdom Brugge overgemaakte geactualiseerd kerkenbeleidsplan Kortrijk werd voorgelegd aan de bijeenkomst van de beleidsploeg van het bisdom Brugge van 9 mei 2025.

Het voorgelegde geactualiseerde kerkenbeleidsplan voorziet voor de 15 overblijvende parochiekerken en 2 annexen in de stad Kortrijk op heden in gebruik eredienst met valorisatie aangevuld voor sommige kerken met bestaand medegebruik, nevenbestemming in de tijd en nevenbestemming in de ruimte.

De diocesane beleidsploeg heeft geen bezwaren bij het voorgelegde geactualiseerde kerkenbeleidsplan en de daarin opgenomen visie op het gebruik en de functie voor de 15 parochiekerken en 2 annexen in de stad Kortrijk.

In het kerkenbeleidsplan is sprake van mogelijke toekomstige nieuwe opportuniteiten inzake gebruik van parochiekerken.

Wanneer dergelijke opportuniteit zich voordoet, dient de vraag officieel gesteld te worden aan het bisdom en op dat moment zal de situatie in concreto beoordeeld worden overeenkomstig de richtlijnen van de Vlaamse bisschoppen.

Na de bespreking in de beleidsploeg verleent monseigneur Lode Aerts, bisschop van Brugge, in zijn hoedanigheid van erkend representatief orgaan goedkeuring aan het geactualiseerde kerkenbeleidsplan Kortrijk.

Gelieve de centrale kerkbesturen, de pastoraal verantwoordelijken en de kerkfabrieken van deze goedkeuring op de hoogte te brengen.

Eventuele wijzigingen aan dit kerkenbeleidsplan dienen opnieuw ter goedkeuring aan de bisschop van Brugge voorgelegd te worden.

In opdracht voor monseigneur Lode Aerts,

Bart Vercauteren
Bisschoppelijk gedelegeerde

Bisdom Brugge – dienst kerkfabrieken

Samenstelling:**Aanwezig:**

Vincent Van Quickenborne, voorzitter; Ruth Vandenberghe, burgemeester; Hannelore Vanhoenacker, schepen; Maxim Veys, schepen; Trui Steenhoudt, schepen; Stephanie Demeyer, schepen; Wouter Allijns, schepen; Giovanni Saelens, schepen; Philippe De Coene, raadslid; Kelly Detavernier, raadslid; Axel Weydts, raadslid; Liesbet Maddens, raadslid; Axel Ronse, raadslid; Helga Kints, raadslid; Veronique Decaluwe, raadslid; Philippe Dejaegher, raadslid; Nawal Maghroud, raadslid; Carmen Ryheul, raadslid; Tine Soens, raadslid; Liesbeth Vercaemst, raadslid; Mia Cattebeke, raadslid; Sien Vandevelde, raadslid; Billy Buyse, raadslid; Arthur Vandenbulcke, raadslid; Anaïs de Bethune, raadslid; Lieslot Declercq, raadslid; Franciska Buysschaert, raadslid; Jeroen Ceuppens, raadslid; Anke Seynaeve, raadslid; Joost Bonte, raadslid; Peter Sustronck, raadslid; Marniek De Bruyne, raadslid; Nysa Vandersteene, raadslid; Marleen Dierickx, raadslid; Miet Callens, raadslid; Nele Haghebaert, raadslid; Elois Rousseau, raadslid; Carlo Daelman, algemeen directeur

Afwezig:

Pieter Soens, raadslid

Verontschuldigd:

Wout Maddens, schepen; Felix De Clerck, schepen; Wouter Vermeersch, raadslid; Nicolas Beugnies, raadslid; Karel Descheemaeker, raadslid

27	2025_GR_00141	Een toekomstvisie voor de parochiekerken in Kortrijk - Kerkenplan 3.0 - Goedkeuren

Beschrijving**Gekoppelde besluiten**

- 2019_GR_00090 - Een toekomstvisie voor de parochiekerken in Kortrijk - Kerkenplan - Goedkeuren

Aanleiding en context

Het decreet op de erediensten bepaalt de nood aan een (ver)nieuw(d) kerkenbeleidsplan als belangrijke richtlijn voor de opmaak van de financiële meerjarenplannen van de kerkfabrieken actief op het grondgebied Kortrijk. Een kerkenbeleidsplan vormt zo de leidraad waarmee de evolutie van het kerkenlandschap in Kortrijk zich kan voltrekken.

Omwille van een aantal evoluties en tendenzen - daling van het aantal kerkgangers en vieringen, ontbreken van opvolging pastoors, beperkte verjonging in het segment van de vrijwilligers - moet er immers geschakeld worden in het kijken naar het gebruik en het exploiteren van kerkgebouwen.

De impact hiervan op de stadsbegroting - evolutie van de decretaal bepaalde exploitatietoelage + de verplichting financiële injectie bij de investeringen aan de kerkgebouwen - wordt meegenomen in de besprekingen van het MJP Kortrijk.

Kerkenplan 3.0 is de titel van het Kortrijk Kerkenbeleidsplan dat voor goedkeuring voorligt. De beide termen kerkenplan en kerkenbeleidsplan worden aldus door elkaar gebruikt.

Argumentatie

Historiek

Het vorige kerkenbeleidsplan - Kerkenplan 2.0 - dateert van april 2019 en kwam tot stand na een intense dialoog in de schoot van een groep vertegenwoordigers van pastoraal, kerkbestuurlijk en de stad. Op basis van een uitgebreide inventarisfase, projectie en dialoog en met een tussenstap in de vorm van ontwerpend onderzoek op een aantal specifieke cases werd het resultaat hiervan gevalideerd in de gemeenteraad.

Kerkenplan 2.0 en verder

Het huidige kerkenplan bouwt verder op het denkwerk dat toen gebeurde om te komen tot kerkenplan 2.0. Naast een aantal concrete voorstellen bevatte het Kerkenplan 2.0 suggesties om op verder te bouwen. Gevraagd werd aan de huidige stuurgroep om Kerkenplan 2.0 als element mee te nemen in het verder denkwerk om te komen tot het nieuwe kerkenbeleidsplan.

Daarnaast is het kerkenplan geen strikt vast gegeven, het kerkenlandschap blijft immers evolueren. Een concreet voorbeeld hiervan is de evolutie na 2019 die zich voordeed in Pastorale Eenheid de Verrijzenis (de bovenliggende groepering van de parochies Damiaan, Rochus, Sint-Elisabeth, Sint-Jan) waarbij onder leiding van E.H. pastoor Guido Cooman de pastorale eenheid een nieuwe invulling kreeg na 2019 door 3 kerkgebouwen te verlaten (Damiaan, Sint-Theresia en Sint-Rochus) en een nieuwe uitvalsbasis te maken in de tot kerk benoemde kapel van het Lyceum O.L.V. van Vlaanderen, nl. de Verrijzeniskerk in de Pyckestraat. De werking van 3 kerkfabrieken werd samengebracht en beheerd door één kerkfabriek Sint-Rochus.

De validatie van een kerkenbeleidsplan is dus niet per sé een vast ijkmoment. Dat zien we in de evolutie in de kerkbestuurlijke organisatie van het kerkelijk landschap. De parochie was/is tot vandaag strikt formeel de juridische entiteit waarop het decreet van toepassing is maar in de loop van de voorbije jaren is de idee van Pastorale Eenheden als overkoepelende entiteit over een aantal parochies heen volledig doorgebroken.

Kortrijk kent vandaag 4 pastorale eenheden cfr. onderstaand overzicht :

- P.E. Onze Lieve Vrouw van Groeninge - E.H. pastoor Edouard Van Maele
- P.E. de Verrijzenis - E.H. pastoor Guido Cooman
- P.E. Edith Stein - E.H. pastoor Marc Dhondt
- P.E. Sint-Marcus - E.H. pastoor Marc Dhondt a.i.

Ook het Bisdom Brugge pikt in op deze trend en stelt als these dat elke pastorale eenheid op termijn best wenselijk evolueert naar een volledig aanbod van liturgie en andere pastorale activiteiten in één hoofdkerk/moederkerk. Uitspraken over de toekomst van eventuele omringende nevenkerken zijn minder expliciet terug te vinden in de visie van het Bisdom Brugge. Dit vormt dan meteen één van de uitdagingen waarop het kerkenplan 3.0 poogt antwoorden te vinden op korte termijn, middellange termijn en lange termijn.

De impact van denkwerk rond de toekomst van de parochiekerken heeft er toe geleid dat de totaliteit van exploitatie die decretaal bepaald aan de kerkfabrieken word toegestaan verminderd is van een totale bijdrage in 2014 van € 1,493 M naar huidig jaar 2025 € 1,030 M, ofwel een daling van 31 % over de voorbije 10 jaar. Rekening houdende met een tussentijdse stijging, als gevolg van

opeenvolgende crisissen Oekraïne en energie en de globale stijging van index, is een wezenlijke daling van de exploitatiekost te zien. Ook per kerkfabriek zien we een daling van een gemiddelde toelage van 78.500 euro per kerkfabriek in 2014 naar vandaag gemiddeld 49.000 euro per kerkfabriek, zijnde een daling van 37,5%.

Kerkenplan 3.0 - samenstelling stuurgroep en leidende principes

De opdracht voor het opstellen van een nieuw kerkenbeleidsplan gebeurde in de schoot van de stuurgroep die samengesteld werd als volgt :

Vertegenwoordiging kerkfabrieken

- Patrik Vergote, voorzitter Centraal Kerkbestuur Kortrijk Centrum
- Rik Dekyvere, voorzitter Centraal Kerkbestuur Kortrijk Rand

Vertegenwoordiging pastoraal

- E.H. Edouard Van Maele, pastoor-deken vertegenwoordiging voor de Pastorale Eenheid O.L.V. Groeninge
- E.H. Guido Cooman, pastoor voor de pastorale eenheid de Verrizzenis
- E.H. Marc Dhondt, pastoor voor de pastorale eenheid Edith Stein en pastoor a.i. voor de pastorale eenheid Sint-Marcus

Vertegenwoordiging Stad Kortrijk

- Schepen Felix De Clerck, bevoegdheid kerkfabrieken
- Schepen Wout Maddens, bevoegdheid stadsvernieuwing
- Stadsarchitect Mathieu Desmet, verantwoordelijke kerkfabrieken

Om het denkwerk te structureren werden een aantal leidende principes uitgesproken waarmee het resultaat van het denkwerk afgetoetst werd.

- De voorliggende pastorale visies als richtinggevend i.f.v. het parochiaal en kerkbestuurlijk draagvlak.
- Streven naar een efficiënt en beheersbaar patrimonium in balans.
- Impact op kosten (exploitatie en investeringen) voor ogen houden.
- De insteek van kerkenplan 2.0 meenemen in de dialoog.
- Trends in het kerkelijke landschap meenemen (terugloop aantal bezoekers en vieringen, vergrijzing, minderen van aantal pastoors, stijgende onderhouds -en beheerskosten).
- Principiële visie van het Bisdom Hoofdkerk/Moederkerk.
- Optimaliseren van het gebruik (lees gedeeld gebruik) mogelijk maken in de kerken die een functie (op middellange termijn of lange termijn) behouden.
- Tendens van groeiende interesse in andere -katholieke/protestantse-evangelische geloofsgemeenschappen naast de traditioneel Rooms-Katholieke erediensten.

Kerkenplan 3.0 - concreet

Onderstaande oplisting is kort samengevat het resultaat van het verderzetten van het denkwerk vanuit Kerkenplan 2.0, gecombineerd met nieuwe of vernieuwde voorstellen die concreet uitgewerkt zullen worden of die reeds beslist zijn.

PE Onze Lieve Vrouw van Groeninge

- Parochie Pius-X houdt op te bestaan. De kerk wordt ontwijd en komt terug bij de eigenaar stad Kortrijk. Toekomstpistes gebouw worden onderzocht.

- OLV-Kerk en Sint-Maartenskerk behouden vandaag hun functie als plek voor liturgie met extra aandacht om samenwerkingen tussen beiden verder te laten groeien.
- Sint-Elooiskerk werkt op korte termijn verder. Een herbestemming op middellange of lange termijn is mogelijk. Ondertussen stelt de kerk zich open voor valorisatie door andere groepen katholieken gelovigen plaats te geven.
- Sint-Michielskerk houdt zijn plek en focus als jongerenkerk met ruimte voor andere katholieke gelovigen.

PE de Verrijzenis

- Afscheid werd genomen van de kerken Sint-Theresia (annex kapel Sint-Elisabeth), de Sint-Rochuskerk en de Damiaankerk.
- De Verrijzeniskapel werd kerk en nieuwe uitvalsbasis voor de pastorale eenheid.
- Kerk Sint-Jan en Sint-Elisabeth werken verder vanuit een plek voor liturgie met extra aandacht voor het optimaliseren van bezetting (in tijd en ruimte).

PE Edith Stein

- Behoud van het principe van 3 clusters binnen dit uitgestrekt grondgebied.
- Sint-Amandus Bellegem gaat verder als plek voor liturgie met uitbouw van het concept van de Speelkerk (financieel ondersteund vanuit Space for Grace).
- Voor Sint-Laurentius Kooigem wordt de huidige prille dynamiek in de Lokale Pastorale Ploeg (LPP) afgezet t.o.v. de beschikbare infrastructuur in deze kleinste deelgemeente. De school en kerk vormen samen het aanbod van publiek vastgoed waar de gemeentelijke dynamiek van het verenigingsleven zich ontwikkelt. Een patrimonium in balans met het aanbod van dienstverlening wordt nagestreefd. De stad, de kerkfabriek en de LPP gaan hierover verder in dialoog.
- Sint-Corneliuskerk Aalbeke kent een vernieuwde plek in combinatie met de bibliotheek en muziekconservatorium en activiteiten van het verenigingsleven daar.
- Sint-Brixius Marke fungeert als uitvalsbasis voor alle gebruikelijke religieuze diensten.
- De annexe kapel Ten Spieghele wordt kostenneutraal uitgebaat.
- Sint-Antonius-Abt Rollegem behoudt de functie als plek voor liturgie.

PE Sint-Marcus

- De parochie Sint-Godelieve (Watermolen) houdt op te bestaan. Met de school wordt verder overlegd i.f.v. het inzetten van het kerkgebouw als extra nodige ruimte voor de groeiende VBS op Heule Watermolen
- Sint-Eutropius Heule neemt de rol op als hoofdkerk binnen de pastorale eenheid
- De kerk Sint-Audomarus krijgt een nevenbestemming in de ruimte. Behoud van liturgie in het koor en de dwarsbeuk. Stedelijke functies bib, onthaal, wijkwerking, conservatorium nemen intrek in de rest van de kerk.

Bisdom

Het resultaat van het denkwerk werd door de groep van pastoors en vertegenwoordigers van de kerkbesturen voorgelegd aan het Bisdom en kreeg daarbij goedkeuring. De volledige draagwijdte van het kerkenbeleidsplan is te lezen in het document in bijlage met als titel 'kerkenplan Kortrijk 3.0'. In functie van het gezamenlijk valideren van een kerkenbeleidsplan - pastoraal en gemeentelijk - hoort het de gemeenteraad toe dit kerkenplan goed te keuren.

Juridische grond

Het decreet betreffende de materiële organisatie en werking van de erkende erediensten, concreet art. 33/2 : *een meerjarenplan is gebaseerd op een kerkenbeleidsplan.*

Regelgeving: bevoegdheid

De GR is bevoegd op basis van artikel 40-41 decreet lokaal bestuur.

Financiële en beleidsinformatie

Financiële informatie

impact op exploitatietoelage en totale nood aan investeringen wordt meegenomen in de opmaak van de cijfers van de MJP Kortrijk op beleidsitem 79000

Besluit

Stemresultaten

De raad gaat over tot de stemming in openbare zitting, waaraan 35 raadsleden deelnemen en waarvan de uitslag luidt als volgt:

- 31 ja-stemmen: W. Allijns B. Buyse, F. Buysschaert, M. Callens, M. Cattebeke, J. Ceuppens, A. de Bethune, P. De Coene, V. Decaluwe, L. Declercq, P. Dejaegher, S. Demeyer, K. Detavernier, M. Dierickx, N. Haghebaert, H. Kints, L. Maddens, N. Maghroud, E. Rousseau, G. Saelens, A. Seynaeve, T. Soens, T. Steenhoudt, P. Sustronck, V. Van Quickenborne, R. Vandenberghe, A. Vandenbulcke, S. Vandevelde, H. Vanhoenacker, M. Veys, A. Weydts
- 4 nee-stemmen: M. De Bruyne, C. Ryheul, N. Vandersteene, L. Vercaemst

De raad beslist het volgende:

Punt 1

Het kerkenbeleidsplan - Kerkenplan Kortrijk 3.0 - zoals opgenomen in bijlage, goed te keuren.

Bijlagen

1. 20250326 Kerkenbeleidsplan Kerkenplan Kortrijk 3.0.pdf
2. 20250422 kerkenplan aanvullende update op de inventaris van de parochiekerken.pdf
3. inventarisatie fiches per kerk.pdf

Aldus beslist in bovenvermelde zitting,
Namens de Gemeenteraad

Carlo Daelman
Algemeen Directeur

Vincent Van Quickenborne
Voorzitter

Voor eenbindend verbaard te Kortrijk op 05.06.2015

Petra Verbeke
aut. 126 (nieuw Gemeentewet)